

פרשת וישב

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען (לז, א)

רש"י: ביקש יעקב לישב בשלוח, קפץ עליו רוגזו של יוסף. צדיקים מבקשים לישב בשלוח, אמר הקדוש ברוך הוא: לא דיין לצדיקים מה שמתקן להם לעולם הבא, אלא שמבקשים לישב בשלוח בעולם הזה!

באיזה שהוא מקום התרגלנו למחזור קריאת פרשיות התורה. "הסיפורים" ידועים, "הסוף" ידוע. מסופר על כפרי שקבע משכנו בעיר הגדולה וזכה סוף סוף לשמוע את קריאת התורה בשבתות. כשהגיעו לפרשה זו, עקב אחר עלילותיו של יוסף בנשימה עצורה. כשאחיו התנכלו לו להמיתו, והוא הלך והתקרב אליהם. לחש אותו כפרי בהתרגשות: "יוסף, יוסף! אל תלך, אל תתקרב, שא רגלך וברח!" אבל, אבוי, יוסף לא שמע לעצתו והמשיך בדרכו, נלכד והורד אל הבור. נמכר לישמעאלים, ונעלם בעננת אבק לכוון מצרים.

כעבור שנה שב הקורא לקרא בפרשה. שוב יורד יוסף לשכם והולך לדותן, אל אחיו המתנכלים להמיתו! הפעם ישב הכפרי נוקשה וסינן מבעד לשפתיו הקפוצות: "הפעם לא ארחם עליך! בשנה שעברה עשו לך אותו "תרגיל" ועדיין לא למדת לקח...!"

בסיפור זה יש מהאמת העצובה. אנו קוראים בפרשיות התורה כמו שינון וחזרה גרידא, בעוד שמחזור קריאות התורה צריך להיות עבורנו כסיבוב המקדחה ההולכת ומעמיקה בכל סיבוב!

אומות העולם מונות ל"חמה" וישראל לחדשי "הלבנה". סיבוב החמה קרוי שנה, מלשון שינון וחזרה. אבל היקף הלבנה קרוי חודש, מלשון התחדשות מתמדת. היו מגדולי ישראל שבכל שנה למדו את פרשת השבוע עם מפרש אחר. אחד המפרשים מבאר את הנאמר "ויוסיפו עוד שנוא" - ראשי תיבות **עשו!** הכוונה היא שהשבטים ידעו שלאברהם אבינו היו שני בניו. אחד מהם נבחר, והשני נדחה שיצא ממנו פרא אדם, ידו בכל ויד כל בו. ידעו השבטים שליצחק אבינו - סבם, היו שני בניו תאומים, האחד קיבל את ברכת אביו שכללה גם את ברכת סבו "ויתן לך את ברכת אברהם לך ולזרעך אתך", והשני נדחה, ויצא ממנו איש יודע ציד איש שדה. עתה, חששו ש"ההיסטוריה חוזרת על עצמה". שנים עשר בניו ליעקב, כולם אהובים, כולם ברורים, כולם עושים באימה וביראה רצון קונם. יוסף מביא את דיבתנו רעה, קונה את לב אבינו ומרחיקו מאתנו וחולם חלומות מלוכה. הוא חותר לקחת את הברכות, שנהיה דחויים כישמעאל וכעשיו והוא יהיה לאב הרביעי. לכך לא הסכימו, כנגד זה התקוממו בכל ישותם. בעינינו זה נראה תמוה - אנו מבינים את הדין שמחללים שבת בעבור הצלת חיי הגוף, אך אין אנו מודעים שמחללים שבת גם כדי להציל רוחניות של יהודי כדי להצילו מצפרני השמד, והרי דין הוא הנלמד מקל וחומר: אם על חיי שעה מחללים, על חיי נצח לא כל שכן!!

מעשה ברב של עיירה קטנה שהגיע לביקור אצל החפץ חיים זצ"ל. חקרו החפץ חיים, ונדע לו שהמקוה באותה עיירה סגורה מזה חדשים - הקיר התמוטט ואין כסף לתקנו. "יש שם עשירים", אמר הרב, "אבל אין לי השפעה עליהם. ממשכורתי הדלה לא אוכל לבנות את הקיר", הצטדק. "אז מה ביכולתי לעשות?" ... "מה ביכולתך לעשות?" תמה החפץ חיים - "להתעלף הרי אתה יכול...!!!"

עלינו לאמץ את השקפתם של השבטים הקדושים שהרוחניות היא חזות הכל. לו היינו רואים הדרדרות רוחנית כחולי הגוף, הלא מזדעזעים היינו ממראה עינינו ולא היינו יכולים לישון בלילות.

חנוכה בפתח, ימי האורה, ימים בהם מעלים אנו את אור הנרות הזוהר, אור המצוות והאמונה. מובא במדרש ש"חושך - זו מלכות יוון" ואת החושך מגרשים בנרות החנוכה - "אורה" - זו תורה, "כי נר מצוה

פרשת וישב

ותורה אור". את הנרות מדליקים אנו בחלון, מאותתים לרחוב: "כאן מאיר האור", אות ורמז למהפכה הרוחנית של החשמונאים - לגירוש החושך של השחיתות והכפירה. אבל חכמים הינחו אותנו כיצד לעשות זאת: בהדרגה, צעד אחר צעד - מוסיף והולך, עוד נר ועוד נר!

כך מצינו שפעל ראובן כשביקש להציל את יוסף. לא דרש לשחררו מיד. לעזבו ולהניחו לנפשו. לא היו שומעים לו. מה עשה, הציע שלא ישפכו דם בידים, שישליכו אותו לבור שורץ נחשים, שיניחוהו שם למות מעצמו. לאחר מכן, חשב לשוב אל הבור ולחלצו. ולמעשה הכין את הקרקע להצעת יהודה למכרו לישמעאלים, להצלתו. זו הדרך היחידה למהפך המיוחל - המהפך הרוחני. עלינו להדליק את האור, להצית את הלהבה, וכבר נאמר בתהילים: "מאויבי תחכמני", נלמד מהיצר הרע - "בכל יום ויום יצרו של אדם מתגבר עליו ומבקש להמיתו". רצונו של היצר הרע הוא לאבדנו מכל וכל, אך בפועל הוא נוגס נתחים נתחים - "היום אומר לו עשה כך ומחר עשה כך, עד שאומר לו לך עבוד עבודה זרה, ועובד".

נפעל גם אנו כך ובמיוחד בימי החנוכה, עוד התחזקות באמונה ועוד התחזקות בקיום מצוות עד שנעמיד עצמנו על בסיס איתן!..

מקור: הרב יוסף זילברפרב שליט"א